

Stichting PLATFORM ISRAEL

Samenwerkingsverband van Organisaties van Nederlanders in Israël

Vertrouwelijk – intern document

Samenvatting van het gesprek
tussen Premier Kok

Archief Philip Staal

en het Dagelijks Bestuur van Platform Israël

op zondag 2 april 2000 in het King David Hotel, Jerusalem.

Aanwezigen:

Premier Kok, zaakgelastigde a.i. Joanna van Vliet, 2 ambtenaren die Premier Kok vergezelden.

DB van Platform Israël: Awraham Roet-voorz., Baruch Bar Tel, Barend Elburg, Gideon Peiper, Philip Staal

1. Premier Kok opent en stelt voorop dat hij het erg op prijs stelt dat deze ontmoeting plaats vindt.
2. Premier Kok:
 - Het onderwerp roept veel emoties en vragen op.
 - Ik wil graag naar u luisteren, op uw vragen antwoorden en de inhoud van de rapporten uitlegen.
3. Premier Kok:
 - Het gaat dus om de brief aan de Tweede Kamer, waarin Joden, Roma en Sinti en de Indiërs behandeld worden.
 - Er is daarbij van onze kant geen sprake van “over één kam scheren”. Dit aspect wil ik meteen wegnemen.
 - Wij kunnen niet een pakket brieven naar de Kamer sturen. Wij kunnen ook niet nu een brief over de behandeling van Joden sturen, een tijd later over Roma en Sinti en weer enige tijd later over de behandeling van de mensen in Indië.
 - De door de regering ingestelde commissies hebben **nu** hun rapporten ingediend en daarom is de regeringsreactie in één brief gevat, waarin aan iedere groep een apart deel is gewijd. De groepen zijn beslist niet over één kam geschoren.
 - Waar gaat deze rapportage van de commissies nu eigenlijk over? Voor, tijdens of na WOII? Nederland neemt de verantwoordelijkheid van de Duitsers **niet** over voor wat er **tijdens** WOII gebeurd is in Nederland.
4. Premier Kok:
 - De regering heeft uitgebreid overlegd (niet onderhandeld, dit waren geen onderhandelingen) deels over geld en deels over de benadering van het geheel - de beredenering.
 - Wij hebben niet het door van Kemenade geadviseerde bedrag opgehoogd, maar zijn m.b.v. het belangrijke rapport van Paardekoper & Hofman tot een andere benadering gekomen.
5. Awraham Roet:

Na Premier Kok gedankt te hebben voor dit onderhoud als zodanig, stelt Roet het volgende.

 - Na bestudering van de stukken kunnen wij u vertellen dat wij, Platform Israël, achter het CJO staan m.b.t. de 400 miljoen gulden.
 - Er is geen verdeeldheid in het bestuur van Platform Israël, al wil de pers anders suggereren.
 - Er is ook absoluut geen sprake geweest van een voornemen van onze kant voor een kille ontvangst, al wilde ook dat de pers suggeren. Wij waarderen de open en prettige sfeer van deze ontmoeting.
 - Wij hebben wel enige belangrijke kanttekeningen, die door de medebestuurders naar voren gebracht zullen worden.
6. Baruch Bar Tel brengt het door hem voorbereide punt:
 - Als de Nederlandse regering tot een finale afsluiting wil komen, dan is het o.i. noodzakelijk om een reactie op hetgeen gebeurde **tijdens** WOII toe te voegen aan de regeringsreactie.
7. Philip Staal brengt de door hem voorbereide punten:
 - Platform is accoord / legt zich neer bij de f 400 miljoen, onder voorwaarde dat het niet om een gebaar of een tegemoetkoming gaat, maar om **teruggave**.

- Platform voelt het behandelen van de Joden en WOII in één stuk aan de kamer toch als een relativisering van het volkomen andere lot van de Joden, hoe erg de andere besproken groepen ook geleden hebben en wij met hun lot begaan zijn.
 - Platform Israël had een gevoelvollere benadering van het Joodse lot verwacht.
Philip: “Mijnheer Kok, wij hebben het hier heel moeilijk mee”.
8. Awraham Roet stelt voor eerst bij deze twee punten stil te staan. Premier Kok stemt hiermee in.
9. Premier Kok:
- Wij zijn hier niet om te onderhandelen. Het stuk aan de Tweede kamer (de regeringsreactie) is weloverwogen en zorgvuldig geformuleerd.
 - Hoe ouder ik word, hoe moeilijker ik het vind om excuses aan te bieden namens vorige generaties. Ik houd er niet van om te zeggen “met de ogen van nu bezien concluderen wij dat dit of dat verkeerd gegaan is tijdens de bezetting”. Nederland was bezet en de **bezetter** heeft vreselijke dingen gedaan.
 - **Na** de oorlog is anders, dat was weliswaar weer onder Nederlandse regeringen, maar men was berooid en de prioriteit van de overheid evenals van de mensen was: **opbouw**.
 - Toch zeggen wij in onze brief aan de Kamer, dat weliswaar na WOII naar vermogen getracht is een ieder zoveel mogelijk in zijn of haar rechten te herstellen, en dat het in redelijke mate gelukt is, maar wij erkennen dat er – bezien met de ogen van nu – formalistisch, bureaucratisch en zelfs kil is opgetreden.
 - Hoe gaan wij nu met deze materie om? Het van Kemenade rapport is een prima rapport, het bedrag en de beredenering. Maar is het nu een gebaar of meer?
 - Na het moeilijke eerste gesprek met het CJO en n.a.v. het rapport Paardekoper & Hofman, hebben wij doorgepraat, niet onderhandeld, en zijn tot een voor beide partijen aanvaardbare benadering en berekening gekomen.
 - Echter : het boek wordt niet gesloten.
 - Terugkijkend op de bezettingsperiode zelf, neemt de Nederlandse regering niet de verantwoordelijkheid van de Duitse regering over!
 - Nu nog iets over dat over één kam scheren: de Indische groep is veel groter dan de Joodse, maar ze krijgt (na analyse van de feiten) aanzienlijk minder geld. De Indische groep is boos en beledigd.
 - Bizar is dus dat ieder ontevreden is, maar over één kam scheren is dus niet aan de orde.
 - Ieder menselijk verhaal is anders. Mijn persoonlijke verhaal, zoals ik u dat eerder vertelde, is niet te vergelijken met het uwe, meneer Staal.
 - Wij Nederlandse regering willen een cesuur maken tussen **tijdens** de oorlog (dat gaat ons niet aan) en **na** WOII.
 - In één stuk betekent **niet** gelijkstellen, in de laatste plaats bedoelen wij dat. Maar alle vervolgden willen een afsluiting en wij vragen u dit te aanvaarden.
10. Awraham Roet:
- Maar de Nederlandse politie en anderen dan, waar niet over gerept is.
 - Mr. Kasdorp, een vooraanstaand Nederlands jurist, heeft de materie van Rechtsherstel e.a. aspecten van de naoorlogse periode bestudeerd. Hij stelt dat de Nederlandse regering na WOII wetten uit de bezettingstijd heeft overgenomen en deze nog vele jaren in gebruik heeft gelaten.
11. Premier Kok:
- De opdracht aan de commissies was: onderzoek wat, ondanks de juridische juistheid, de kilheid, formalisme etc. waren die (misschien) tot laakbare situaties hebben geleid.
 - Wij willen afsluiten voor de begintagen van mei, dagen met hun eigen gevoeligheden.
 - Alles is op eigen merites beoordeeld en van een antwoord voorzien.
12. Philip Staal:
- Ik begrijp wel dat de regering de rapporten wil afsluiten.
13. Premier Kok:
- Dit zijn emotionele kwesties voor iedereen.
 - Wat denkt u van de gevoelens van de anderen als wij dit getrappt hadden gedaan?
 - Ik zou het een enorme blunder vinden als wij het Europese deel van WOII zouden scheiden van het Aziatische deel.
 - Bij de opdracht aan de commissies en dus bij de rapporten gaat het niet om de vreselijke dingen **tijdens** WOII, maar om de vreselijke dingen **na** WOII.

- Ik wil uw gevoel voor uw bijzondere positie helemaal niet wegnemen, maar “één pot nat” is absoluut niet aan de orde.
 - Weest u daarom s.v.p. wat ruimhartiger, want in de brief aan de Kamer wordt niet weergegeven dat de Sjoa vergelijkbaar is met het Aziatische deel van WOII.
14. Awraham Roet :
- Dit blijft toch tamelijk open.
 - Rapporten Paardekoper & Hofman en het rapport van accountant Hoeks zijn anders.
15. Barend Elburg brengt het door hem voorbereide punt :
- Van de f 350 miljoen staat vermeld: het CJO staat er borg voor dat er voor collectief Joodse doelen **in Nederland** enkele tientallen miljoenen beschikbaar gesteld zullen worden.
 - Dit **in Nederland** is o.i. onvolledig.
 - Persoonlijk zijn wij een deel van de rechthebbenden op een uitkering en onze organisaties dus ook.
 - Wij dringen er op aan dat de Nederlandse regering dit laatste zal veranderen in “**voor collectief Joodse doelen in Nederland en van Nederlands organisaties in den vreemde, met name in Israël.**”
16. Premier Kok reageert hier niet op, maar uit delen van het vervolg van het gesprek is duidelijk, dat hij bedoelt: “de opmerking is wel juist, maar regel dit in onderling overleg met het CJO”.
17. Awraham Roet:
- Wij hebben een goede dialoog met het World Jewish Congres.
 - Als wij en het CJO de 400 miljoen aanvaarden dan gaat het WJC ook mee.
 - Om meer duidelijkheid te scheppen in het deel voor de organisaties stel ik voor: 300 miljoen voor persoonlijke uitkeringen, 50 miljoen voor Nederlands Joodse organisaties in Nederland en daarbuiten en 50 miljoen voor internationale doelen.
18. Premier Kok gaat hier niet mee akkoord (zie verder bij punt 21).
19. Premier Kok vat nu het gesprek als volgt samen:
- Ik stel het op hoge prijs samen met u te zijn. Dit gesprek was uw verzoek en ik heb dit vanzelfsprekend ingewilligd. Waarom niet als ik hier ben.
 - Over **tijdens** WOII gaat deze brief aan de Kamer **niet**, over **na** WOII **wel**.
 - Allen in één document is geen suggereren van “over één kam scheren”.
 - 400 miljoen is overeengekomen met het CJO; fijn dat u zich daarbij aansluit.
 - Ik wil u, meneer Roet, graag danken voor uw rol in de situatie met de verzekeraars.
 - Op 26 januari had ik een gedenkwaardige drie kwartier met de heer Singer van het WJC en de heer Eisenstadt.
 - De heer Storm van Aegon vertelde mij dat zij tot de Eagleburger commissie zullen toetreden.
 - Bij de verdeling hebben wij de aanbeveling van de commissie van Kemenade niet overgenomen, maar hebben wij ons laten leiden door de wensen van het CJO. Het gaat echter nog naar de Kamer.
 - Het gaat om publiek geld, dus de verdeling moet **recht** zijn.
20. Gidi Peiper:
- Ik heb grote twijfels over wat er over zal blijven voor de organisaties en wij zitten hier als vertegenwoordigers van onze organisaties.
21. Premier Kok:
- Stel dat er van de 350 miljoen inderdaad weinig over zou blijven voor organisaties, dan is er nog het geld van de verzekeraars, banken en AEX.
 - Nu komt er een moment waarop u ook moet denken aan onze positie. Wij hebben het CJO niet in wantrouwen willen of kunnen plaatsen, maar hebben hen “the benefit of the doubt” gegeven.
 - Nog eens: wees wat ruimhartig en aanvaardt dat ook anderen naast u op een antwoord van de regering wachtten.
22. Awraham Roet:
- Wij danken u voor deze open dialoog die in een prettige sfeer verliep.
 - Wij willen ons in eigen kring en met het CJO beraden over de criteria van de verdeling.
 - Er zullen effectieve afspraken moeten komen tussen Platform Israel en het CJO over de uitvoering van de eigenlijke verdeling (ook voor de vervolgden) en ik stel voor dat bij dit laatste de Nederlandse Ambassade hier actief in zal zijn, al zal dit extra mankracht vereisen.

23 Premier Kok:

- Ik ben geen minister van Buitenlandse Zaken en zal dit ook nooit worden. U moet dit verder onder elkaar regelen.
- Gaat u nu eerst naar buiten, waar de pers wacht. Wij zullen de pers dan later te woord staan.

Met hartelijke handdrukken en warme woorden van afscheid wordt dit gedenkwaardige gebeuren beëindigd.

Genoteerd door Barend Elburg, secretaris dagelijks bestuur Platform Israël.